

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Pijańska

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Kinga Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2018 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa K. P.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

1. **Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 77 766 (siedemdziesiąt siedem tysięcy siedemset sześćdziesiąt sześć) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:**
 - a) **od kwoty 72 600 złotych od dnia 22 marca 2017 roku do dnia zapłaty,**
 - b) **od kwoty 5 166 złotych do dnia 11 kwietnia 2017 roku do dnia zapłaty.**
2. **W pozostałej części powództwo oddala.**
3. **Kosztami procesu obciąża pozwanego w całości i na tej zasadzie:**
 - a) **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10 806 (dziesięć tysięcy osiemset sześć) złotych, tytułem zwrotu poniesionych przez powoda kosztów procesu,**
 - b) **nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 913,37 (dziewięćset trzydzieści 37/100) złotych, tytułem nieuiszczonej części kosztów opinii biegłego.**

SSO Ewa Pijańska

UZASADNIENIE

W dniu 22 marca 2017 roku K. P. wniósł o zasądzenie od (...) spółki akcyjnej w W. kwoty 77 766 złotych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania, w związku ze zniszczeniem ubezpieczonego u pozwanego pojazdu. Na dochodzoną kwotę złożyły się: kwota 72 600 zł za uszkodzenie pojazdu i kwota 5 166 zł zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego. Nadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że pozwany wycenił szkodę jako całkowitą, jednakże ostatecznie odmówił wypłaty odszkodowania, uzasadniając swoje stanowisko rzekomym przyczynieniem się użytkownika pojazdu do powstania szkody.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany przyznał, że istotnie w toku postępowania likwidacyjnego wskazał, że różnica między wartością samochodu sprzed pożaru a wartością wraku wynosi 72 600 złotych, natomiast ostatecznie odmówił wypłacenia odszkodowania, uznając, że zachodzą przesłanki przewidziane w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia wyłączając e odpowiedzialność pozwanego za szkodę.

Pozwany wskazał, że ze zleconej przez niego ekspertyzy wynika, że najbardziej prawdopodobną przyczyną pożaru mogło być podpalenie samochodu od wewnątrz, ale również nie można wykluczyć zaprószenia ognia, poprzez pozostawienie na przykład niedopałka papierosa. Opinia biegłego wykonana na zlecenie pozwanego stwierdza fakt niewłaściwego zabezpieczenia pojazdu – jedno z okien było uchylone, chociaż pojazd był zamknięty. Także opinia załączona przez powoda stwierdza, że boczne szyby dzielone były rozsunięte.

W ocenie pozwanego powyższe okoliczności wskazują, że użytkownik samochodu pozostawił otwarte okno, czym umożliwił dokonanie podpalenia samochodu, ewentualnie doszło do zaprószenia ognia przez użytkownika. Obie te sytuacje należy zakwalifikować jako rażące niedbalstwo osoby, która korzystała z samochodu.

Dalej pozwany wskazał, że pojazd w dacie zdarzenia był używany przez najemcę K. J.. Powód prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie wynajmu i dzierżawy pozostałych pojazdów samochodowych z wyłączeniem motocykli. Zgodnie z § 6 OWU, jeżeli nie umówiono się inaczej ubezpieczeniem nie są objęte szkody powstałe w pojazdach wynajmowanych za opłatą przez podmioty prowadzące wypożyczalnie pojazdów, a także w pojazdach używanych jako zastępcze. Objęcie ochroną ubezpieczeniową takich pojazdów wymaga zgody (...) i uiszczenia dodatkowej składki, co w tej sprawie nie miało miejsca.

Sąd ustalił co następuje.

K. P. prowadzi działalność gospodarczą, m.in. w zakresie wynajmu i dzierżawy pojazdów samochodowych. W 2015 roku w ramach swojej działalności gospodarczej zakupił pojazd samochodowy – autolawetę. W październiku 2015 roku powód na spotkaniu z agentem ubezpieczeniowym złożył wniosek o ubezpieczenie swojego samochodu ciężarowego marki R. (...) nr rej. (...) rok produkcji (...)nr VIN (...). We wniosku w rubryce „przeznaczenie pojazdu” przy każdym z wnioskowanych sposobów ubezpieczenia wskazał (...) A (...) (na wynajem). Agent naliczył składkę w wysokości 4 646,34 zł, która została wpisana do wniosku. Wniosek został podpisany przez powoda i agenta ubezpieczeniowego M. J.. (k.9-10)

Powodowi doręczono Ogólne Warunki Ubezpieczenia (...) Autocasco (...) (niesporne)

Zgodnie § 5 ust.4 OWU ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody spowodowane wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego, Ubezpieczającego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

W § 6 OWU w ustępie 1 pkt 6 zapisano, że jeżeli nie umówiono się inaczej ubezpieczeniem nie są objęte szkody powstałe w pojazdach wynajmowanych za opłatą przez podmioty prowadzące wypożyczalnie pojazdów, a także w pojazdach używanych jako zastępcze przez serwisy naprawiające pojazdy. W ustępie 2 tego paragrafu zapisano, że pojazdy te mogą zostać objęte ochroną ubezpieczeniową po wcześniejszym uzyskaniu zgody (...) i opłaceniu dodatkowej składki, z uwzględnieniem postanowień § 3 ust. 3.

Pozwany przyjął wniosek i wystawił polisę ubezpieczeniową, z której wynikało, że pojazd powoda został objęty ubezpieczeniem oc, autocasco przy sumie ubezpieczenia 95 290 zł, NW przy sumie ubezpieczenia 10 000 zł i (...) w wariantcie L. przy sumie ubezpieczenia 45 000 zł, z prawem do samochodu zastępczego przez 14 dni. Ubezpieczenie miało obowiązywać od 28 października 2015 roku do 22 października 2016 roku. (k.8)

Składka została zapłacona. (niesporne)

W czerwcu 2016 roku powód wynajął przedmiotowy pojazd K. J., który udał się nim w podróż po E.. W dniu 9 czerwca 2016 roku użytkownik pozostawił zamknięty pojazd na parkingu w H. Pod jego nieobecność doszło do pożaru - pojazd został najprawdopodobniej podpalony przez nieznaną sprawcę i uległ znacznemu uszkodzeniu. (zeznania świadka K. J., ekspertyzy zleczone przez każdą ze stron)

Niezwłocznie po zdarzeniu powód zawiadomił pozwaną o szkodzie. W toku postępowania likwidacyjnego pozwana przedstawiła powodowi propozycję rozliczenia szkody jako całkowitej, proponując do wypłaty 72 766 zł jako różnicę między wartością pojazdu sprzed szkody a wartością wraku. (k. 17-18) Wyraziła zgodę na sprzedaż wraku. (korespondencja mailowa w toku postępowania likwidacyjnego)

Ostatecznie jednak pismem z dnia 9 września 2016 roku pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania, zarzucając, że użytkownik pojazdu przyczynił się do powstania szkody w wyniku rażącego niedbalstwa. (k. 19-20)

Powód w zastępstwie uszkodzonego pojazdu wynajął autolawetę w okresie od 1 do 14 sierpnia 2016 roku za kwotę 6 027 zł brutto. (faktura VAT k. 49)

Pismem z dnia 19 stycznia 2017 roku, wysłanym w dniu następnym pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 72 600 złotych, tytułem odszkodowania za uszkodzenie ww. pojazdu w wyniku zdarzenia z dnia 9 czerwca 2016 roku, na podstawie umowy ubezpieczenia, stwierdzonej polisą autocasco nr (...), w terminie 7 dni. (wezwanie z dowodem nadania k. 50)

Na skutek pożaru pojazd powoda uległ zniszczeniu w znacznym stopniu. Jego naprawa byłaby nieopłacalna. Powstała szkoda ma charakter szkody całkowitej, o której mowa w § 2 ust.18 OWU (koszt naprawy przekroczyłby 70% wartości pojazdu). Różnica pomiędzy wartością nieuszkodzonego samochodu (95 300 zł) a wartością pozostałości (21 717 zł) wyniosła 73 600 zł. (opinia biegłego dr inż. W. G.)

Sąd poczynił powyższe ustalenia na podstawie złożonych przez strony dokumentów, w tym prywatnych opinii ekspertów z dziedziny pożarnictwa oraz opinii biegłego z zakresu techniki samochodowej, zeznań świadka K. J., zeznań powoda i wyceny pojazdów dr inż. W. G. (k. 127 – 149)

Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z dziedziny pożarnictwa. Przed procesem każda ze strony zleciła wykonanie takiej opinii, a w zasadniczej części wnioski obu opinii są zbieżne. Bezcelowym było zatem zlecenie kolejnej opinii i to w sytuacji, w której nie jest możliwe zbadanie wraku przez biegłego. Pozostałości pojazdu zostały bowiem zbyte przez powoda za wyrażoną w toku postępowania likwidacyjnego zgodą pozwaną.

Powód zlecił sporządzenie ekspertyzy inż. T. W., który jest stałym biegłym sądowym. Biegły uznał, że jest mało prawdopodobne, a właściwie wykluczone, by do zapłonu pojazdu mogło dojść na skutek zwarcia instalacji elektrycznej, wykluczył, by pożar powstał od innych układów pojazdu, zasadniczo wykluczył także zaprószenie ognia od niedopałka papierosa, wskazując m.in. na brak popielniczek w źródle pożaru oraz brak niedopałków papierosów. Dodał przy tym, że standard obecnie używanych materiałów wykończeniowych wyklucza zainicjowanie pożaru od niedopałka papierosa. Jako najbardziej prawdopodobną przyczynę pożaru wskazał umyślne podpalenie prawdopodobnie z wykorzystaniem podpału w postaci cieczy palnej lub innej substancji jako akceleratora w procesie spalania. (opinia k.21-43)

Pozwany zlecił sporządzenie ekspertyzy inż. J. L., który wykluczył możliwość powstania pożaru od urządzeń podłączonych do instalacji elektrycznej. Stwierdził, że pożar został zainicjowany w prawej tylnej części pojazdu, gdzie nie znajdują się żadne urządzenia, mogące być źródłem pożaru. Klamka w tylnych, prawych drzwiach była wyrwana. Nie stwierdzono wybicia szyby, co jest praktykowane przez straż pożarną w sytuacji, kiedy płonący samochód jest zamknięty. Stwierdzono natomiast rozsunięte okno, a ślady jednoznacznie wskazują, że podczas pożaru okno było otwarte. W konkluzji biegły uznał, że jest wielce prawdopodobnym, że pożar powstał w części pasażerskiej samochodu,

w okolicy tylnego, prawego siedzenia pasażera, a okoliczności oraz ślady po pożarowe, w tym gwałtowny rozwój pożaru może świadczyć o nienaturalnej przyczynie pożaru tego samochodu. (k.66-70)

Zeznania świadka K. J. były wiarygodne. W ocenie Sądu jego twierdzeń o dopilnowaniu zamknięcia wszystkich drzwi i okien pozwany nie podważył w niniejszym procesie. W szczególności nie podważa tych twierdzeń żadna z opinii, gdyż z żadnej z nich nie wynika w jaki sposób doszło do rozsunięcia szyby i czy sprawcy dostali się do środka wyrywając klamkę (o czym wspominał biegły powołany przez pozwaną) – wówczas mieli by możliwość bezsilowego otwarcia okna.

Opinia biegłego dr inż. W. G. była wiarygodna. Nie została zakwestionowana przez żadną ze stron i nie budziła wątpliwości Sądu. Przedstawiona przez Biegłego wycena jest prawie identyczna, jak ta, która została przedstawiona przez pozwaną w toku postępowania likwidacyjnego. Pozwana jednakże w niniejszym procesie zakwestionowała proponowaną przez siebie wartość, stąd konieczne się stało dopuszczenie na tę okoliczność dowodu z opinii biegłego.

Sąd zważył co następuje.

Powód domagał się wypłaty odszkodowania z uwagi na poniesienie szkody – zniszczenie ubezpieczonego u pozwanej pojazdu. Niewątpliwie doszło do przewidzianego w umowie wypadku, a zatem zgodnie z art. 805 § 1 i 2 pkt 1 pozwana powinna wypłacić stosowne odszkodowanie.

Pozwana domagała się uznania, że pomimo wiążącej strony umowy ubezpieczenia, jej odpowiedzialność za szkodę wynikłą ze zniszczenia pojazdu w dniu 9 czerwca 2016 roku jest wyłączona. Powołała się na okoliczność, że pojazd w chwili wypadku był użytkowany przez najemcę, a pozwana nie wyraziła specjalnej zgody na ubezpieczenie pojazdu przeznaczonego na wynajem i nie naliczyła odpowiedniej, wyższej składki.

Do umowy ubezpieczenia łączącej strony stosuje się przepisy ustawy z dnia 11 września 2015 roku o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1170 ze zm.) na podstawie art. 482 tej ustawy.

Zgodnie z art. 15 ust. 3 ww. ustawy umowa ubezpieczenia, ogólne warunki ubezpieczenia oraz inne wzorce umowy są formułowane jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Zgodnie z ustępem 5 tego artykułu postanowienia umowy ubezpieczenia, ogólnych warunków ubezpieczenia oraz innych wzorców umowy sformułowane niejednoznacznie interpretuje się na korzyść ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

Zakład ubezpieczeń zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 i 2 ww. ustawy zobowiązany jest w stosowanych przez siebie wzorcach, w szczególności w ogólnych warunkach ubezpieczenia zawierać informacje, których postanowienia określają: przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub wartości wykupu ubezpieczenia; ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń oraz ich obniżenia.

Zgodnie z art. 30 ww. ustawy zawiadomienia i oświadczenia składane w związku z zawartą umową ubezpieczenia agentowi ubezpieczeniowemu uznaje się za złożone zakładowi ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz którego agent ubezpieczeniowy działa, o ile zostały złożone na piśmie lub na innym trwałym nośniku.

Wysokość składek ubezpieczeniowych ustala jednostronnie i proponuje stronie umowy zakład ubezpieczeń po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego (art. 33 ust. 1 ww. Ustawy), według kryteriów przedstawionych w ogólnych warunkach ubezpieczenia, w szczególności w zakresie zniżek lub podwyższeń kwot zasadniczych.

Mając na względzie powyższe i cytowane wyżej postanowienia OWU (§ 6 ust. 1 pkt 6) nie ulega wątpliwości Sądu, że to Ubezpieczyciela obciąża powinność skalkulowania odpowiedniej składki i wyrażenia zgody na ubezpieczenie pojazdu przeznaczonego na wynajem przez odpowiednią komórkę (...), zgodnie z wewnętrznymi procedurami. Ubezpieczający mógłby ponosić konsekwencje braku takich uzgodnień i nieodpowiedniego skalkulowania składki tylko w tym wypadku, gdyby ukrył fakt, że pojazd będzie przeznaczony na wynajem. Sformułowania OWU wiążą ubezpieczającego

w takim sensie, że ma on obowiązek ujawnić ubezpieczycielowi przeznaczenie pojazdu przy zawieraniu umowy ubezpieczenia.

Powód zaś jednoznacznie i kilkakrotnie wskazał na takie przeznaczenie pojazdu (F. R.) we wniosku ubezpieczeniowym, złożonym pozwanej. W tej sytuacji obowiązek dopełnienia wymogów OWU spoczywał na ubezpieczycielu.

W ocenie Sądu pozwana wystawiając polisę w odpowiedzi na tak sformułowany wniosek wyraziła wobec ubezpieczającego zgodę na ubezpieczenie przedmiotowego pojazdu, który miał być przeznaczony na wynajem. Zaakceptowała też kalkulację składki przygotowaną przez agenta ubezpieczeniowego.

Powód nie może odpowiadać za ewentualne niedopilnowanie procedury przez ubezpieczyciela, czy działającego na jego rzecz agenta ubezpieczeniowego. Obarczanie przez pozwaną powoda odpowiedzialnością za swoje ewentualne niedopatrzania nie znajduje żadnych podstaw w świetle postanowień ww. ustawy, a przy tym nie da się pogodzić z zasadami uczciwego obrotu.

Ubezpieczenie obejmowało m.in. szkody z zakresu auto – casci i assistance, z obowiązkiem pokrycia przez ubezpieczyciela wynajmu pojazdu zastępczego przez 14 dni.

Zgodnie z cytowanymi wyżej postanowieniami OWU, jak również regulacją art. 827 § 1 k.c. ubezpieczyciel jest w określonych wypadkach wolny od odpowiedzialności.

Zgodnie § 5 ust.4 OWU ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody spowodowane wskutek rażącego niedbalstwa przez Ubezpieczonego, Ubezpieczającego, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

K. J. był użytkownikiem pojazdu upoważnionym przez właściciela, zatem był ubezpieczonym w rozumieniu § 3 ust. 1 pkt 16 OWU. Jednakże jak już wskazano powyżej pozwana nie wykazała, by użytkownik pojazdu dopuścił się jakichkolwiek zaniedbań. Ciężar udowodnienia faktów, w związku z którymi ubezpieczyciel odmawia wypłaty odszkodowania spoczywa na tym ubezpieczycielu (art. 6 k.c.) Pozwana natomiast nie wykazała, że to K. J. pozostawił otwarte okno, a analiza opinii sporządzonej na zlecenie pozwanej wskazuje, że równie dobrze mogli zrobić to sprawcy podpalenia.

Z uwagi na powyższe Sąd uwzględnił powództwo w całości – wysokość szkody w pojeździe została potwierdzona opinią biegłego sądowego, a wysokość kosztów najmu pojazdu zastępczego wynika z faktury VAT (kwota netto).

Pozwana zobowiązana była spełnić świadczenie w terminie 30 dni od zgłoszenia. Powód domagał się odsetek ustawowych od dnia wytoczenia powództwa.

Z uwagi na okoliczność, że żądanie w części obejmującej koszty najmu pojazdu zastępczego nie było zgłoszone pozwanej w toku postępowania likwidacyjnego należało uznać, że pozwana pozostaje w opóźnieniu dopiero po wezwaniu jej do zapłaty, co nastąpiło z dniem doręczenia odpisu pozwu.

Sąd zatem zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

Powód wygrał proces niemal w całości, ulegając jedynie w zakresie odsetek należnych za okres 20 dni od kwoty 5 166 złotych. Zatem zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda poniesione przez niego koszty procesu, na które złożyły się : kwota 3 889 złotych opłaty od pozwu, zaliczka na koszty opinii biegłego w wysokości 1 500 złotych, kwota 5400 zł kosztów zastępstwa adwokackiego i kwota 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, tj. łącznie 10 806 złotych. Nadto na podstawie art.113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art.98§ 1 k.p.c. Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 913,37 zł, stanowiącą przewyższającą zaliczkę część kosztów opinii biegłego.

SSO Ewa Pijańska